

په کابل کې د ولایتي کانونو مفتشینو لپاره د کانونو معیاري روزنه

۱۳۹۸-۰۵-۰۹، کابل. سبا ته په کابل کې د کان معیاري څلور اوونیزه روزنه پای ته رسېږي. په دغه روزنه کې د بېلابېلو ولایتونو لکه پروان، کاپیسا، بامیان، پنجشیر او دایکندي څخه د کانونو دولس (۱۲) مفتشینو گډون کړی دی. دغه روزنه د کانونو مفتشین د دې جوگه کوي چې په استخراجي سکتور کې قوانین او مقررات مراعاتول باوري کړي. د دغه روزني روزونکي د کانونو او پترولیم وزارت غړي وو او د روزونکو په روزنيز پروگرام (ToT) کې یې گړی دی. دغه روزنه او د (ToT) د افغان جرمن همکاری په مالي مرسته جوړه شوي وه.

د دغه روزني یو گډونوال فضل محمد چې د بامیان ولایت څخه راغلی دی، داسې وویل، "دغه روزنه د ما د مسلک لپاره ځانگړې روزنه وه. ما دا زده کړل چې د کانونو او پترولیم وزارت د معیارونو او تقنیش کرنلاري څنگه کارول کېږي. دا نوې زده کړه به له ما سره مرسته وکړي څو خپله دنده په سمه او اغېزمنه توگه ترسره کړم."

په دغه روزنه کې ډېری موضوعات لکه د خلاصې کندی او ځمکې لاندې کان کیندنې له پروسې څخه نیولې تر د روغتیا او خونديتوب، د کانونو قانون، چاپیریالي اړخونه، د سروی تخنیکونه او د کانونو په سکتور کې د جنډر رول تدریس شو. د کانونو مفتشینو خپل نوي ترلاسه کړي مهارتونه د کانونو په کندو کې چیرته چې ودانيزي ډبرې استخراجېږي او په کابل کې د کانونو او پترولیم وزارت تر ځمکې لاندې کان کیندنې په نمونه ځای کې، عملي کړل.

په اوسط ډول، هر گډونوال په خپل ولایت کې د څلور (۴) ډوله کانونو مسؤل دی. افغانستان د مسو، اوسپنې، سرو زرو، لېتیم، فلزاتو او کوبالټ په شمول د معدني سرچینو په برخه کې ډېر هېواد دی. د نړیوال بانک الټای ادارې د ۱۳۹۰ کال د سروی پر بنسټ، نوموړې سرچینې د اقتصادي ودې، اضافي عایداتو لاسته راوړلو او په استخراجي سکتور کې شا او خوا له ۱۰۰۰۰ څخه تر ۱۴۰۰۰ پورې د اضافي دندو فرصتونو ایجادولو کې زیاتوالي وړاندیز کوي. په هرصورت، له دې څخه احتمالي اغېزمنه گټه اخیستنې لپاره، د کان کیندنې فعالیتونه باید بڼه مدیریت، تنظیم او شفاف وي.

دا د دغه پروگرام لومړۍ دوره وه. راتلونکي اووه دورې به په ټول افغانستان کې په نورو اوو زونونو کې د ۱۲-۰۲-۱۳۹۹ پورې پر لاره واچول شي چې ټول هېواد به تر پوښښ لاندې راولي. د کانونو په برخه کې پانگه اچونه او د حکومت بیا کتنه (MinGov) د ۱۰-۱۲-۱۳۹۵ نه تر ۱۰-۱۲-۱۳۹۶ کال پورې ورته پروگرام تطبیق کړی چې له ۱۵۰ څخه زیاتو مفتشینو د بنځو په گډون ورڅخه گټه اخیستلی ده.

د افغان جرمن همکاری پروگرام چې په افغانستان کې د استخراج په سکتور کې بڼه حکومتولی (MinGov) ته وده ورکوي، د آلمان نړیوالې همکاری ټولنه (GIZ) د آلمان د اقتصادي همکاری او پراختیا وزارت (BMZ) په استازیتوب پلي کوي. د افغانستان د کانونو سکتور بڼه اقتصادي امکانات لري چې په هېواد کې د پام وړ وده کولای شي. د دې احتمالي گټې اخیستنې لپاره، د دغه پروگرام موخه، د افغانستان د کان کیندنې په سکتور کې د حکومت عواید زیاتول، په دغه سکتور کې پانگوني ته وده ورکول او له فساد سره مبارزه کول دي. د نورو فعالیتونو تر څنگ، له ۱۰-۱۲-۱۳۹۱ کال راهیسې د کانونو او پترولیم وزارت (MoMP) او د دغه وزارت ولایتي چارواکو لپاره ۲۵ روزنيز کورسونه لکه د کانونو لپاره پلان جوړول، د کانونو اقتصاد او له ۵۰۰ څخه ډېر مفتشینو لپاره د کانونو نظارت، مدیریت او اداري کورسونه او نور کار کونکو لپاره اوږد مهاله تعلیمي پروگرامونه لکه د لېسانس او ماسټرۍ پروگرامونه جوړ کړي دي. پر دې سربېره، دغه پروگرام د افغانستان استخراجي صنایعو شفافیت له نوبت سره (AEITI) هم مرسته کوي څو شفافیت ته وده ورکړي او له اداري فساد سره مبارزه وکړي.